

Financiële eindverantwoording 2022

In 2022 zijn de kosten voor de asielopvang verdubbeld ten opzichte van 2021. De stijging van de kosten heeft te maken met de snelle groei van het aantal mensen in de opvang. Begin 2022 had het COA 36.000 mensen in de opvang, einde van het jaar waren dit er 52.000. Dit kwam niet alleen door de nieuwe asielaanvragen, maar ook omdat mensen om verschillende redenen vaak te lang in de asielopvang verblijven. Zo wachten er in de asielopvang circa 10.000 statushouders te lang op een woning. Door het tekort aan reguliere opvangplekken, was het COA genoodzaakt om de (duurdere) noodopvangcapaciteit fors uit te breiden.

Grafiek 1: Totaal kosten asielopvang over het jaar 2020, 2021 en 2022

Inzet (crisis)noodopvang

Vanwege het structurele tekort aan reguliere opvanglocaties moest het COA de noodopvangcapaciteit in 2022 uitbreiden. Hierbij werden onder meer schepen, evenementhallen en hotels ingezet.

Uit de financiële eindrekening van 2022 van het COA blijkt dat (crisis)noodopvang twee keer duurder is dan

de reguliere asielopvang. Hier zitten ook de kosten voor de crisisnoodopvang bij. De uitvoering van deze opvang is gedaan door en onder verantwoordelijkheid van veiligheidsregio's en gemeenten. De uitvoeringskosten zijn gedeclareerd bij het COA. De gemiddelde berekening wordt gemaakt op basis van uitgaven aan huisvesting, gezondheidszorg, levensonderhoud, verzekering en personele kosten.

Grafiek 2: Gemiddelde kosten per geregistreerde bewoner in 2022

Oorzaken hoge kosten

Om verschillende redenen zijn de kosten voor de (crisis)noodopvang duurder dan die van de reguliere opvang. Belangrijkste redenen zijn:

- Door de hoge vraag naar opvangplaatsen vanuit het COA en krapte op de vastgoedmarkt heeft het COA alternatieve, maar duurdere opvangvormen moeten realiseren, zoals (zee)schepen en hotels.
- Locaties voor (crisis)noodopvang worden vaak voor een beperkte periode ingericht. Hierbij moeten locaties worden op- en afgebouwd, terreinen ingericht en kantoorgebouwen geschikt gemaakt voor bewoning.
- Energiekosten: energetische prestaties van de (crisis)noodopvanglocaties zijn vaak onvoldoende.
- Veel (crisis)noodopvanglocaties hebben geen kookvoorzieningen, waardoor we genoodzaakt zijn kant-en-klare (duurdere) maaltijden in te kopen.
- Regelen en inhuren van vervoersdiensten voor bijvoorbeeld onderwijs, omdat de (crisis)noodopvang vaak (te) ver van de bewoonde wereld aflight. En kosten vervoer bij verplaatsen bewoners in verband met sluiting tijdelijke noodopvanglocaties.

Reguliere opvangplekken realiseren

De ambitie van het COA is het realiseren van reguliere opvangplekken met een lange looptijd, gebaseerd op duurzame opvangvormen en van het gewenste kwaliteitsniveau. Een stabiel opvanglandschap zorgt niet alleen voor rust voor medewerkers, bewoners en maatschappij, maar zal ook de algehele kosten voor de asielopvang reduceren.

Een eerste stap is gezet met de geplande invoering van de stabiele financiering waardoor 41.000 reguliere opvangplekken kunnen worden gerealiseerd. Maar we hebben gemeenten nodig om voldoende, langdurige en kwalitatief volwaardige opvangplekken te realiseren. De Spreidingswet gaat hierbij enorm helpen en draagt ook bij aan het voorkomen of beperken van de noodzaak tot de inzet van de duurdere noodopvanglocaties.